

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četrť leta K 250. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Poljlatve na uredništvo in upravništvo Ljubljana, Šelburgova ulica šte. 6. II. nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petiti vrsticami se zaračunavajo, in sicer: pri enkratni objavi po 30 vin., pri trikratni po 27 vin., pri šestkratni po 24 vin., pri celoletnih objavah po 22 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 50 vin. — Reklam. so poštne proste. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Strokovni kongres v Ljubljani

se bo vršil, kakor smo poročali, binkoštnih praznikov, to je dne 8. in 9. junija, začetek ob 8. uri zjutraj v dvorani hotela Tivoli.

Vse udeležence, ki se udeležijo kongresa po naročilu svojih osrednjih društev, vabimo, da se kongresa točno udeležijo. Legitimacije določijo osrednja društva. Vstop imajo tudi gostje, ki se izkažejo s poverilom osrednjih društev.

V nedeljo dne 8. zvečer ob 8. uri bo v veliki dvorani hotela Uniona komers na čast zunanjim gostom. Predprodaja vstopnic se objavi pravočasno v »Napreju«.

Strokovno tajništvo.

Strokovna konferenca v Celju.

Naše strokovne organizacije vidno napredujejo od dne do dne — po številu in po duševni sili. To je jasno pokazala konferenca strokovnih organizacij celjskega okrožja, ki se je vršila v nedeljo, 25. maja, v Celju v dvorani restavracije pri »Zelenem travniku«. Kljub težavnim prometnim razmeram in kljub prekomernemu sodu, ki gotovo ne dviga veselja do potovanja, prihitelo je v Celje toliko zaupnikov, da smo bili naravnost presenečeni. 87 odposlancev je zastopalo do malega vse strokovne organizacije od Brežic do Zidanega mosta, od Slovenjgradca do Pragerskega. Zastopana so bili tudi osrednja društva, strokovna komisija, izvrševalna organizacija in konsumno društvo za Ljubljano in okolico. Razprave so bile stvarne in temeljite, ki bodo rodile uspeh v dobitku ne le spodnještajerskega, temveč celokupnega proletarijata.

Sodrug Tokan otvori ob 9. dopoldne konferenco v imenu osrednje strokovne komisije v Ljubljani, pozdravi navzoče in naznani dnevni red: 1. volitev predsedstva konference; 2. poročilo o položaju; 3. ustanovitev strokovnega tajništva za celjsko okrožje; 4. strokovni tisk; 5. volitev strokovne komisije; 6. raznoterosti.

Po izvolitvi ss. Orosela in Martinčiča predsednikom, oziroma podpredsednikom, ter sodruga Kocmurja zapisnikarjem, je podal sodrug Tokan izčrpno poročilo o stanju strokovnih organizacij na slovenskem ozemlju, iz katerega je posneti, da se je pričelo z delitvijo dela, t. j. z decentralizacijo, kar bo pospešilo napredek organizacij in jih poglobilo. Debate, ki se je na to razvila, so se udeležili sodrugi Marn, Leskovšek, Krajc (Polzela), Vidic (Sevnica), Kokolj in Uratnik (Ljubljana). Poročili ss. Marna in Vidica sta bila jasen odsev razmer, v katerih se nahaja spodnještajersko delavstvo, zlasti v Sevnici, kjer se vrše preganjanje in perzekucije na ovadbe članov NSZ.

Sodrug Kocmur je podal široko zasnovano poročilo v potrebi delitve dela v organizaciji. Z decentralizacijo bomo pritegnili k delu nove sile, ki bi ostale sicer neizrabljene. Predlagal je, naj se uvede v svrhu ustanovitve strokovnega tajništva za celjsko okrožje poseben desetvinski prispevek na teden. Predlog je bil pozneje soglasno sprejet. Razprava k tej točki dnevnega reda, ki se je mestoma nekoliko preveč oddaljila od predmeta, je bila nad vse živahna in zanimiva; pokazala je, da znajo delavci sami misliti in izrekatii sodbo tudi o najtežjih socialnih vprašanjih. Govorili so, nekateri ponovno, ss. Zore (Ljubljana), Leskovšek, Kosič, Tokan, Gorjanc, Čretnik, Uratnik, Martinčič in Nachtigal (Ljubljana).

O strokovnem tisku je poročal sodrug Zore. Če so posamezni sodrugi izražali željo po večji izobrazbi, je to le dobro znamenje za delavsko stvar. Najboljši učitelj in vodnik delavca v njegovem pravičnem boju je delavski tisk, predvsem strokovni tisk. »Delavec« je dosegel naklado, o kateri bi si prej še sanjali ne upali. Nastaja potreba, da se uredi poročanje, organizira kolportaza itd. Poziva zaupnike, naj se nemudoma lotijo dela. Sodrugi Marn, Mihevc (Ljubljana), Tokan, Kokolj in Leskovšek so povedali mnogo poučnega in stavili precej dobrih nasvetov.

Na predlog volilne komisije so bili izvoljeni v strokovno tajništvo ss. Martinčič Ivan, kovinar, predsednik; Ribič Ivan, železničar, predsednikov namestnik; Leskovšek Alojzij, živilska stroka; Počnik Franc, kemična stroka; Šorn Franc, stavbna stroka; Forštner Franc, usnjar, Šoštanj; Pečnik Jožef, železničar, Zidani most; Valenčak Ferdo, rudar, Velenje in Žohar Jurij, kovinar, Štore, kot odborniki.

Za strokovnega tajnika je konferenca soglasno izvolila sodruga Jožefa Marna iz Celja, ki bo vodil tudi blagajniške posle.

Sodrug Marn se zahvali za izkazano mu zaupanje in izraža željo, da bi ga pri njegovem težavnem delu podpirali vsi zaupniki. Obljubi, da bo organiziranemu delavcu vedno na razpolago.

Pri raznoterostih so govorili ss. Tokan, Filipič, Leskovšek, Uratnik, dr. Rožman, Kocmur, Marn in inž. Štebi. Izvajanja zlasti ss. Leskovška, Rožmana in Štebi so bila prav zanimiva. Po zaključni besedi sodruga Tokana je predsednik zaključil vrlo uspešno konferenco ob 6. uri zvečer.

Iz tobačne tovarne.

Razmere v tobačni tovarni so postale pod sedanjim ravnateljstvom jako slabe, milo izraženo, škandalozne. V kratki dobi je že vdrugič vzajpela nevolja delavstva do vrhunca. Zbralo se je zopet demonstrativno pred pisarno in v njej ter zahtevalo že tolikokrat obljubljeni 100 % povišek draginskih doddad. To pa je delav-

stvo zelo energično nastopilo. Kričalo se je vseprek. S tako hrupno demonstracijo je končno le vodstvo tovarne lahko zadovoljno in si je drugi dan meło roko, češ, ako se bodo še take stvari pojavljale, zapremo kratkomalo tovarno. Delavstvo pa s takimi demonstracijami ne more biti zadovoljno. Zalostno je namreč dejstvo, da so demonstracijo ravno gotove neodgovorne in neorganizirane osebe v celoti pokvarile, ker so dale duška strastem, ki niso spadale k demonstraciji. O tem mora trezno misleče in organizirano delavstvo vbodoče razmišljati, v prvi vrsti ne sme trpeti nobenega neorganiziranega ali neorganizirane poleg sebe, pazno zasledovati delovanje in gibanje drugih strok.

Gotovo je, da bi se o razmerah v tobačni tovarni dalo veliko napisati, ena številka »Delavca« bi bila premajhna, da bi se vse povedalo. Vzrok demonstracije je pač iskati vse drugje, kakor pa pri delavstvu. Vodstvo tovarne in finančna uprava je z zavlačevanjem in barantanjem o delavskih zahtevah v bistvu k temu pripomoglo. Dames naj navedemo še to, da dobe delavci, in to ne mogoče mladi, ampak taki, ki so bili že pred vojno vposleni v tovarni, za čezurno delo recij in beri 50 vin. za ure. To je samo ena primera, kako sijajno se nam godi. Prihodnjič več.

Načrt glede socializacije v Nemški Avstriji.

(Konec.)

Način razlastitve.

Napraviti moramo torej drugače. Če ličemo velik obrat razlastiti, mu bomo plačali odškodnino. Zato je potrebno, napraviti zakon, ki naj urejuje, kako naj se taka razlastitev izvrši. Zakonski načrt, ki je bil predložen socializacijski komisiji, urejuje stvar približno tako-le: Sklep, da se ta ali ona industrija razlasti, napravi vlada. Čim vlada naznani dotičnim podjetnikom, da namerava njih obrate razlastiti, sme tudi takoj obrate prevzeti. Ne gre tako, kakor se je zgodilo pri podržavljenju železnic, da se ti prevzamejo šele potem, ko je razlastitveno postopanje končano. Izvedbo razlastitvenega postopanja in odmero odškodnine opravi potem posebno razsodišče. Kar se tiče odškodnine, se odmeri ta po trajni vrednosti, pri čemer se vojni dobički ne smejo upoštevati. Odškodnina se ne izplača v denarju, praviloma vsaj ne, ker bi sicer morali zopet tiskati bankovce, kar bi bilo škodljivo, marveč tako, da mora razlastišeni kapitalist prevzeti posebne zadolžnice, ki jih dobi namesto delnic, in sicer po nominalni vrednosti. Misel je namreč ta: mož je prenehal biti podjetnik, nima več rizika pri podjetju, je še samo rentnik, zato je prav, da mu plačamo v božjem imenu njegove štiri odstotke od glavnice, ki je založena v obratu, ne pa več.

Zakon o skupnogospodarskih organizacijah.

Kaj se zgodi sedaj s podjetjem, ko je razlašeno? Zdi se nam umevno, da to podjetje ne more upravljati država. Birokratizirati ne maramo našo industrijo, marveč uprava se uredi z nadaljnjim zakonom, z zakonom o skupnogospodarskih organizacijah. Te organizacije so tako-le osnovane: Če to ali ono industrijo, na primer železarsko industrijo, hočemo popolnoma socializirati, tedaj ustanovimo v ta namen v zmislu izvršilnih navodil poseben zavod, ki mu pravimo na primer »Nemškoavstrijsko občestvo za železarstvo«. To je juridična oseba, od države popolnoma ločena, ki se vpiše kot trgovec v trgovski register ter prevzame obrat. Kako se upravlja zavod. Njemu na čelu je upravni svet, ki je sestavljen recimo po eno tretjino iz zastopnikov delavcev in nastavljenecv, ki jih volijo ti ali pa obratni svet, drugič iz zastopnikov konsumentov za dotično blago in tretjič iz zastopnikov države, oziroma dežele ali občine, ki imajo na podjetju poseben interes. Na tak način naj bi se sestavil upravni svet, ki zopet voli ravnateljstvo, da vodi obrat. Vse pa je pod posebnim nadzorstvom države, zlasti pa mora sklepe glede porabe čistega dobička odobriti vlada. Predvideno je, da se dobiček razdeli po določenem ključu med državo in nastavljenice ter delavce. Na delavce in nastavljenice odpadajoči dobiček se sme ali razdeliti med posamezne delavce ali pa se sme izročiti v upravo obratnemu svetu, ki sme ustanavljati dobrotvorne ustanove. Kako naj se to zgodi, o tem odločajo zastopniki delavstva sami ter se ne smejo v to zastopniki države in konsumentov nič vmešavati.

Nabava glavnice.

Odločilno je vprašanje nabave glavnice, zakaj če imamo podjetje v rokah, s tem še ni nič storjeno, moramo biti tudi v stanu investirati in obrat redno voditi. Delnič podjetje ne more izdajati, zato ker ne maramo pripustiti kapitaliste, ki smo jih odstranili. Izposoditi se torej more le denar proti stalnim obrestim in vprašanje je, ali bodo kapitalisti tudi posodili denar, ker ima obligacija manj privlačnosti kakor delnica. Da se pa zagotovi skupnim zavodom glavnica, je bila sprejeta določba, da je državni tajnik za finance opravičen naložiti vsem bankam, hranilnicam in kreditnim zavodom, da morajo gotov odstotek, ki ga določi sam, od vsega tujega denarja naložiti v takih obligacijah skupnogospodarskih zavodov. Državna oblast poskrbi torej lahko, da se dobavijo podjetjem potrebni pomočki. To je prvi korak k socializaciji bank! Država predpisuje bankam porabo vlog!

Razlastitev po občinah.

Sporredno s temi zakoni imamo v narčtu nadaljni zakon, ki daje tudi občinam pravico s silo razlastiti, kar je za delavce posebno pomembno. Omogočiti moramo občinam, da siloma razlaste obrate, ki proizvajajo za lokalno potrebo, na primer aprovizacijske obrti, tovarne kruha, pivovarne, vožne obrti, opekarne, lekarne in druge, da jih ali občina sama upravlja ali pa jih izroči v upravo takim skupnogospodarskim upravam. Tudi ta zakon je že predložen.

Sedaj pa še vedno lahko rečemo, in je res, da tudi ta takomenovana popolna socializacija še vedno ni popolna. Zakaj kapitalist izgubi oblast nad podjetjem, postane le rentnik, toda še vedno ostane kot tak, zakaj on ima namreč še vedno

pravico, da prejema obresti od podjetja. Da se to polagoma odpravi, je pač problem davčne zakonodaje in eventualno izpremembe dednega prava. Tako bomo utegnili v dobi nekaj generacij (rodov) prejemke brez dela popolnoma iztrebiti. Prvi korak k temu je oddaja imetja. Skrb, ki je med delavstvom jako razširjena, da se bo to zavladevalo, je popolnoma neutemeljena. Stvari so v delu. Če menijo nekateri, da stvar traja dolgo, naj pomislijo, da ni lahko napraviti zakona, po katerem se bo ljudem kar najtežje odtegniti, in da je treba zaradi tega še ukreniti celo vrsto predodredb.

Sodelovanje organiziranega delavstva.

Najsplošnejša načela so to, ki smo jih doslej izdelali, uporaba pri posameznih industrijskih panogah je drugi korak, ki ga moramo napraviti. Sedaj imamo predposvetovanja. Najprej izvedemo predpredpizvedbe v posameznih industrijskih panogah, da doženemo, ali, kako in kdaj naj socializiramo posamezno industrijsko panogo. Gotov je, da se utegne vse posrečiti le ob dejanskem in pametnem sodelovanju organiziranega delavstva. Delavstvo sili danes odločno k socializaciji. To elementarno silo delavskega razreda pa ne smemo puščati vplivati neurejeno. Navrniti jo moramo k mogočemu, dosegljivemu in koristnemu. To bo morala biti predvsem naloga organizacij, in zaradi tega menim, da utegnemo svojo nalogo rešiti ugodno le v najožjem sporazumu z organizacijami.

Pred obrtnim sodiščem.

Pred tukajšnjim obrtnim sodiščem je stala kot obtoženec znana tvrdka Kastelic & Žabkar, zastopana po svojem ravnatelju dr. Vidmarju, kot tožitelji pa Jernej Jan, Anton Smole in Kajetan Kočevar, vsi livarji omenjene tvrdke. Organizacijo kovinarjev je zastopal tajnik Ignacij Mihevc.

Obtožnica zahteva izplačilo odtrganega akordnega zaslužka v znesku 37, 88 in 61 K.

Po dolgi in mučni razpravi je prišlo do poravnave med livarji in ravnateljem.

Zanimivo je to: Obravnava je zgovorno pričala, kako skušajo podjetniki na vse mogoče in nemogoče načine izkoristiti svoje delavce. Šlo je v glavnem za tem, da se prizna ali ne prizna strokovno organizacijo kovinarskih delavcev. Pred sodiščem so livarji ravnatelju očitali, da se je v tovarni izrazil, da ne prizna pogodbe, sklenjene med prejšnjim ravnateljem ter poverjenikom za socialno skrb in tajnikom osrednjega društva kovinarjev, Ign. Mihevcem. Ravnatelj dr. Vidmar je skušal to ovreči, češ, pogodba se ne tiče livarjev, marveč samo drugih delavcev.

Namen je bil prozoren. Od tožiteljev je želel izsiliti to, da naj si vsak posamezen delavec uredi zaslužek neposredno z njim, brez skupne organizacije.

No, gospod ravnatelj, vemo, da boste pač tudi v tem oziru polagoma izpremenili svoje nazore. Če trdite in poudarjate, vedno in vedno, da je treba slovenska podjetja podpirati, ker drugače niso zmožna konkurence s tujo industrijo, morate pač priznati, da so naši slovenski kovinarji delali v korist in procvit slovenskih podjetij. Ravno Vaše podjetje se nima kaj pritoževati glede velikih dobičkov, ki jih je imelo, medtem ko so ravno delavci tega podjetja vedno najslabše plačani.

Dokaz temu je baš dejstvo, da se je moralo, ko so se plače regulirale, določiti v pogodbi posebno točko, ki se glasi: »Delavcem in delavkam v obratu Žabkar

se priznajo iste doklade, kakor v ostalih podjetjih.« Plačo ste zvišali šele sedaj, to se pravi, potem ko vendar imamo že leta in leta vnebovpijočo draginjo.

In še to je podjetje priznalo šele potem, ko je organizacija energično intervenirala.

Močna strokovna organizacija je edina uspešna pomoč kovinarjev. Ta se mora vedno uveljaviti.

Orožne vaje.

Ker je mnogo članov naših strokovnih organizacij pozvanih na orožne vaje, navajamo na kratko, kako in kje se naj svoji vpoklicancev javijo za podporo za preživljanje.

Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo št. 434, z dne 2. aprila 1919, odstavek III. se glasi (navajamo le ono, kar pride v poštev pri podpori za preživljanje glede orožnih vaj):

1. Pogoji, da je vzdrževatelj-vpoklicanec preživljal sebe in družino le z mezdnim zaslužkom, je smatrati tako, da so izključene od podpore tiste rodbine, katere lahko tudi po vzdrževalčevem vpoklicu nadaljujejo delo, ki je bilo za rodbino pred vpoklicem vir zaslužka, oziroma bi bilo vir zaslužka, da vzdrževatelj ni bil vpoklican.

Pri presojanju potrebnosti svojcev je postopati vobče tako, kakor je odrejeno v odstavku II.

Tistim rodbinskim članom, katerih preživljanje je nemogoče, je priznati podporo v popolni izmeri (1 K 80 vin., oziroma 1 K 60 vin.), onim, katerih preživljanje je mogoče le deloma, pa v nižji izmeri (1 K 20 vin., oziroma 1 K).

2. Prošnje se vlagajo pri davčnih uradih.

Citiramo še par vrstic iste naredbe II. odstavek, kjer se daje navodila, kako je postopati pri preiskovanju potrebnosti:

Pri preiskovanju potrebnosti je postopati strogo. Potreben je človek, ki je brez zadostnega dohodka in ki se brez podpore ne more preživljati. Lastni zaslužek, begunska podpora, sploh vsi dohodki iz kateregakoli naslova naj se pri preiskovanju potrebnosti brez ozira na morebitne prejšnje drugačne zakone vpoštevajo kot dohodek. Tako je mogoče z ozirom na izdaten zaslužek enega ali več članov skupnega gospodarstva odreči podpore ne samo tem članom, ampak tudi še enemu ali več članom skupnega gospodarstva, ki so sicer brez zaslužka, za katere pa tudi še zadošča izdaten zaslužek prvih. Popolna oskrba v begunskih taboriščih izključuje pravico do podpore. — Zoper odklonitev izplačila se lahko pritožijo stranke tekom 14 dni na pristojno vzdrževalno komisijo.

To bi bil izvleček iz naredb deželne vlade za Slovenijo, ki se tiče orožnih vaj. Zadostuje pa tudi, da vsakdo izprevidi, kdo in v koliko je kdo opravičen do podpore za preživljanje in kdo ne. Zaradi lažjega razumevanja navajamo še nekaj primerov:

1. Mizarski pomočnik N. N. je moral 10. maja odriniti v vojaško službovanje (na orožne vaje). Je oženjen, oče štirih otrok in ima pri sebi svojo mater. Žena napravi prošnjo na davčno oblast, da se ji prizna podpora za preživljanje za čas mozeve odsotnosti. Dohodkov nima družina nikakih, premoženja nič. V tem slučaju je opravičena družina do sledeče podpore: Žena, 4 otroci, mati (6 oseb po 1 K 60 vin. na dan = 9 K 60 vin.), vsled odredbe št. 219 pa dnevna podpora ne sme znašati nad 8 K, torej samo 8 K in ne 9 K 60 vin. — Opozorjamo, da je pod-

pora 1 K 80 vin. mišljena za Ljubljano, 1 K 60 vin. za deželo.

2. Livar N. N. iz Ljubljane odrine s 7. majem na orožno vajo. Je oženjen, ima 7 otrok. Žena ima postranski zaslužek 6 K dnevno. Vloži prošnjo za podporo. Njen zaslužek se vpoštevava pri podelitvi podpore. Ker je rodbina velika, ji gre 8 K na dan.

3. Bajtar N. N. iz ljubljanske okolice ima malo hišico in njevico. Komisija bo upoštevala stanovanje in odmerila manjšo podporo. Mogoče tudi to, da žena pri poljskem delu lahko nadomešča moža, posebno če ni primorana, vzeti si v dnino tujih oseb. ltd.

Prošnje se vlagajo na pristojni davčni urad. Potrjene pa morajo biti od županstva in župnega urada, da je vzdrževatelj v resnici odrinil k orožnim vajam in da rodbina nima imetja niti drugih dohodkov (oziroma koliko). Prošnje so kolka proste. Priziv proti odloku davčnih oblasti je dovoljen na glavno vzdrževalno komisijo v Ljubljani.

Dopisi.

Sevnica in Narodni socialisti. Gospodje liberalci so potom svojega priveska Narodna socialna zveza hoteli upreči delavstvo tukajšnje kopitarske tovarne v svoj liberalni voz, da bi jim pomagalo ukrepati tla, ki se jim opasno majejo pod nogami. Krv primanjkuje staremu liberalizmu, to naj bi osvežilo delavstvo. Skorajda bi se bilo raznim fantom, ki so jih gospodje liberalci poslali na lov med delavce, posrečilo preslepiti to delavstvo, kajti nastopali so kot zastopniki prave delavske stranke, kot demokratje in kot socialisti. Prevara pa se jim ni posrečila. Kmalu so se delavci prepričali, da so nasledili na lim brezvestnim pustolovcem. Posledica pa je bila, da je delavstvo tem fantalinom pokazalo hrbet. Stara meščanska, liberalna gospoda je posegla v žep in je potom svojih dvomljivih eksistenc pričela izdajati neki list, ki so mu dali naslov »Narodni socialisti«. V tem listu, ki se ga bo itak lotila kmalu sušica, pišejo in govorijo kakor da bi obvladovali ves svet. V resnici pa se dajo člani te takozvane Narodne socialne zveze prav lahko sešteti na prste. Pravih delavcev pa je še manj. No, naj se imajo ti liberalni eksponenti kakor se hočejo, to nas prav nič ne briga. Konstatirati le hočemo, da so ti fantje precej domišljavi. O sevniki tovarni namreč vedno tako pišejo kakor da bi tamošnje delavstvo ues bilo v njihovi spaki, Narodni socialni zvezi. Imajo pač veselje svoje vrste, pa ne bo nič, gospoda, grozdje je postalo tamkaj za vas prekislo. Razen obrekovanj, denuncijanstva in podlega ovađuštva ter blatenja v njihovem listu ne najdeš nič. Škoda papirja in vsake besede, da bi se s takim čvekalom ukvarjali. Take cvetke kakor je Narodna soci-

alna zveza in »Narodni socialisti« bodo na svojem liberalnem gnoju, iz katerega so vzklike, same zopet poginile. Liberalnega zobja, ki ga sedaj hrustajo, bo kmalu zmanjkalo in takrat bo tudi konec Zizibambulizma.

Celje. Dne 26. maja 1919. so se v mestnem mlinu vršila pogajanja glede zahtev delavcev tičoča se izboljšanja klavč. Rezultatu pogajanja je sledeči: Obstoječe plače se vsem delavcem oziroma delavkam povišajo za 80 odstotkov. Moko in premog bodo delavci dobivali kakor doslej v isti količini in po istih nakupnih cenah. Delavstvu se dovoli za tekoče leto tridnevni dopust. Obratovanje se vsled dopustov ne sme ovirati. Čas dopusta se posameznim delavcem določi sporazumno med obratnim vodstvom in zaupniki delavstva. Dopusti se bodo podeljevali v juliju, avgustu in septembru. Podjetje prizna delavstvu enkratni nabavni znesek in sicer: vsak delavec oziroma delavka dobi po K 250:— Za ženo in za vsakega otroka do 14. leta starosti dobe delavci po K 150:— Uspehi je kakor videti zelo lep. Prihodnjič priobčimo poročilo o povišanju plač v paromlinu gosp. Majdiča v Celju.

Domači pregled.

Zahvala. Podpisani se vsemu delavstvu kakor tudi g. inženirju falske elektrarne za naklonjeno podporo v času moje bolezni najprizrečnejše zahvaljujem. — Simčič Anton.

Sarajevo. Kakor nam pripovedujejo iz Bosne izgnani delavci, so bosanski kapitalisti zložili tri milijone kron, katere nameravajo uporabiti za iztrebljenje socialističnega pokreta iz Bosne. — To bi bilo pač nekaj originalnega. Menimo, da gospodje izkoriščevalci nimajo vsi skupaj toliko, da bi iztrebili socializem. To dejanje, ako je resnično, je in ostane le obupni poizkus. Če bi se gospodom naložilo plačati tako vsoto v delavske zavarovalne svrhe, to bi bilo vpitja!

Pozor!

Ker se pojavljajo nekateri ljudje, ki pod raznimi pretvezami skušajo od posameznikov kakor tudi od organizacij izvabiti denar, svarimo vse tovariše, zlasti pa strokovne organizacije, naj nikomur ničesar ne dajejo. Vsakega neznanca naj se neobzirno zavrne.

Za strokovno komisijo

Ivan Tokan.

Obvestila:

Rajhenburg. Rudar J. B. Vašo zadevo smo poslali v rešitev Uniji slovenskih rudarjev v Zagorje.

Kočevje. S. J. Vašo zadevo smo istotako odstopili Uniji slovenskih rudarjev v Zagorje.

Kumen pri sv. Lovrenču na Pohorju. Gospa M. B. V Vaši zadevi smo poslali vlogo na poverjeništvu za socialno skrb.

Izkaz.

Pavšalni prispevek strokovni komisiji za prvo četrtletje 1919. so dosedaj odračunali: Kovinarji prvi obrok K 274:86. — Rudarji K 2212:47. — Kovinarji drugi obrok K 329:01. — Natakariji, hotelski kavarjniški in gostilniški uslužbenci K 50:— — Tobačni delavci in delavke K 96:45. — Železničarji za prvo četrtletje in za mesec april K 1077:40. — Lesni delavci K 111:21. — Stavbinski delavci K 93:15. — Kemični delavci K 174:39. — Kovinarji tretji obrok K 721:80.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Ali trpite revmatične in mišične

BOLI?

Porablajte davno preizkušeni najtrdovratnejše boli ublažilo, ki so ga rabili že mnogobrojni zdravniki in priporočali

ELSA-FLUID

6 dvojnatih ali dve specialni stekl. 24 krona. Proti žlednim bolečinam jemljejo Fellerjeve rabarbari

Elsa-kroglice

6 škatlic 12 kron. Edino prave pri lekarnarju Evgenu V. Feller, Stubica, Elza trg št. 334. (Hrv. Zagorje). Ovitek in poštnina se priračunava posebej, toda najceneje, torej čim več se naroči obenem, tem več se prihrani. I

Cevlji tovarne =

Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro-, boks- in lak-usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

= Trpežni zimski =

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85:— za moške, K 73:— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 22. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 14. tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 14. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Izurjene kvalificirane
strojne ključavničarje, strugarje,

livarje sprejemajo

Strojne tovarne in livarne

v Ljubljani.

Lepa polt in rok pri-
nese mnogo
prednosti tako v zdrav-
stvenem kakor v dru-
štvenem oziru. Feller-
jeva popolnoma ne-
škodljiva preizkušena
„Elza“ pomada za ob-
varovanje in negovanje
kože, odstrani nečistost
kože, ožja prišče, brani
proti solnčarici,
solnčnim pegam, bori,
razkavosti, velosti kože.
Lonček močnejše vrste
6 kron. Omot in poš-
tnina se računa pose-
bej naj-
ceneje. **Namesto ško-
dljivega mila** vzemimo
za lice

Fellerjevo lilijino mlečno milo „Elza“, katero
je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote
in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše
in finejše za negovanje kože v današnjem
času si niti misli-
ti ne moremo. **Dajne lase** samo s Fellerje-
vo „Elza“ Tanohina pomado za rast las. Okrepi
kožo na glavi, preprečuje plešavost in pre-
zgodnjo osivelost. Lonček močnejše vrste 6 K.
Omot in poštnina se ra-
čuna posebej najceneje.

**Za vsakdanje nego-
vanje telesa** je Feller-
jevo „Elza“
toaletne pastilje za u-
mivanje telesa, otroške
kopeli, kakor za ustno
vodo itd. Cena kartonu
1 K 50 v. — **2 seboj**
vzeti in povsod v zepu
nositi se more bol-
ublažujoč, niadeč, o-
svežujoč Fellerjev „Elza“
mentolni migrenski črtik. V jeseni cevki
1 K 50 v. Izvrsten proti glavobolu in migreni,
rabi se tudi proti vbohljaju in ranitvi. **Voda**
za oči (collyrium) 2 K 50 v. **Kapljice proti**
zobobolu 2 K 50 v. **Ravi zagorski prsi-**
sok proti kašlju steklenica 4 K. **Fran-**
covo žganje v stekl. 6 krona in 16 krona
Za zelodec,java švedska tinktura,
velika stekl. 10 krona balzam (melen) male
steklenica 2 K
Kurja očesa
odstrani brez bo-
lečin Fellerjeva
tinktura
„Elza“ (tekočina)
skupaj s čopi-
čem 3 K in turist
obliž po 3 K in
1 K 50 v. **Proti**
potenju tele-
sa in nog je
Fellerjev „Elza“ prašek z vsipom 1 K 50 v.
Krmini prašek za živino davno pozna-
ni se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poš-
tnina se računa posebej in najceneje. Kdo
naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba
pri lekarnarju **V. FELLER, Stu-**
biča, Elza trg št. 334 (Hrv. Zagorje).

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Dunajska c. 17.
priporoča svojo bogato zalogo

šivanih strojev in stroje za plete-
nie (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.
stroj Adler Vozna

sa. Cenik 20

Miši, podgane, anice,
šurki in ves mr s mora
poginiti, ako porablja moja
najbolja, izkušena in povsod hvaljenas. **istva.**
Za podgane, miši in poljske miši K ; za
ščurke K 5. Osobito jaka tinktura za si nice
K 5; uniče alec moljev K 2; prašek proti
mrčesom K 250 in K 5—, tinktura proti
ušem pri ljudeh K 3—, mazilo za uši pri
živini K 2—; prašek za uši v obleki in perilu
K 3—; tinktura proti bolhe pri vseh K 150;
prašek proti črnim ušem K 2—; tinktura
proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev.
rastlin) K 3.

Pošilja po povzetju
Zavod za eksport

M. J. A. E. C. Zagreb 6.,
Petrin ska ulica št. 3. III.

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila
- za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
- - - - - šur itd. itd. - -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Naročajte
in širite **„Naprej!“**

NAJVEČJA SLOVENSKA HRANILNICA!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela koncem leta 1918 vlog . . . K 80,000,000.—
rezervnega zaklada K 2,500,000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.
Za varčevanje ima vpeljane lične
∴ domače hranilnike. ∴

Hranilnica je pupilarno varna.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske
proti 6% obrestim in proti najmanj 1% ozir. 2% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

∴ - - - **Kreditno društvo.** - - - ∴

Okrajna bolniška blagajna

v L ubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4. prvo nad-
stropje. Uradne ore so od 8. zjutraj do
2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih
je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	pupol.	
Dr. Kosenina Peter splošno zdravljenje	211—1/21		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	10—1/21		Turjaški trg št. 4. františkanska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1—3/412		Kišerjova ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico);
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih.
Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po-
zove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinir-
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treb
nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolnišcina se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne. S pritožbami se je obračati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Proletarci vseh dežel.
združite se!